



עלון שבועי מבית "בני אמונים"

וכל מאמינים

222

חג הפסח

תשע"ח

פניני אמן ותפילה בפרשה

מאוצרות אמונים

ברוך שעשה לנו כל צרכנו

"אלו שקע צרינו בתוכו ולא ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה - דינו"

כיצד היינו מתקיימים במדבר אלמלא סיפק ה' את צרכינו?

פירש רבי מרדכי גימפל יפה רבה של ראזניא:

"ולא ספק צרכנו" - היינו שלא היה מספק לאבותינו מנעלים, כפי שאכן סיפק להם, ככתוב (דברים כט ז): 'ואולץ אתכם ארבעים שנה במדבר... ונעלף לא בלתי מעל רגלך', שהרי כבר מצינו שלשון 'צרכינו' נאמרה לגבי מנעלים, כמו שאמר בגמרא (ברכות ס ב) שעל לבית הנעליים מברכים 'שעשה לי כל צרכי'.

הגדת מרדכי

אמירת 'והיא שעמדה' בדמעות

"והיא שעמדה לאבותינו ולנו"

במילים מרטיטות מתאר האדר"ת כיצד רגיל היה לחוות את ליל הסדר:

"הגדת סיפור יציאת מצרים הלהיבה נפשי ולבבי וכל קרבי, עד כי בכל מאמצי כוחותי הגדתי. ובאומרי 'והיא שעמדה', נזכרתי התלאות וההרפתקאות שהיו לאחיו בני ישראל מאז ומעולם, אשר לא יאמן ולא יתואר הנס הנפלא שעוד נתקיימו, וגדול הרועה שמציל' (אסת"י יא), לא יכולתי להתאפק בשום אופן מבכיות, ועיני גרו מעצמן בלי הפוגות, עד שבשתי מבני ביתי..."

נפש דוד אות יח

חייב אדם לראות את נגעי עצמו

"בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים"

לכאורה, די היה לכתוב "חייב אדם לראות כאילו הוא יצא ממצרים", ומה פשר התוספת: "את עצמו"?

פירש רבי צבי הירש הורוויץ רבה של פרנקפורט:

כדי לקיים מצוות 'לראות את עצמו כאילו יצא ממצרים', אין די שיחווה האדם את תחושת השחרור שחוו ישראל ביציאתם, אלא עליו אף להעלות עצמו למדרגה הרוחנית שזכו ביציאתם; שהיו שקועים באותה שעה בעולם טהור שאין בו אלא תשובה ותפילה.

על כך רמז בעל ההגדה: אף על פי ששינו (נגעים ב ה): "כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו", כליל הסדר "חייב אדם לראות את [נגעי] עצמו", ובזכות כך יזכה לשוב בתשובה ולהתקרב לבוראו "כאילו הוא יצא ממצרים".

לחמי תודה' סח ב

והיב בקנס כבד. גם הפעם פנה לשגריר מדינת מולדתו, אלא שהפעם לא אבה השגריר לסייע בידו, באומרו: "הלאו בעצמך ניתקת קשריך עם ארץ מולדתך, ומה לך לפנות אליי?!"

אף כאן רומז בעל ההגדה לכל יהודי באשר הוא: בהיותך בין הגויים, אל תיטמע ביניהם חלילה, אלא "דוע תדע כי גר יהיה זרעך" - השב לידעתך כל העת כי אינך 'תושב' בארץ גלותך. רק באופן זה תהיה לך הזכות לפנות לה' בתפילה בעת צרה, ותקום בך ההבטחה: "והיא שעמדה לאבותינו ולנו... והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם".

עטרת פ"ד (לרמ"א זוסמן-סופר) ח"א עמ' רלב

מרדכי אמן
בפרשה

רזי אמונים

לילה של 'אמן'

"עבדים היינו לפרעה במצרים"

'עבדים היינו לפרעה במצרים' - סופי התיבות הינם בגימטריה צ"א כגימטריה של 'אמן'; לא לחינם נרמזה תיבה זו בתחילת סיפור יציאת מצרים, אלא כדי ללמדנו את תכלית סיפור יציאת מצרים - להעצים את האמונה בלב המסובים.

הגש"פ 'בצאת ישראל'

גאולת מצרים בזכות 'אמן'

"ויעצמו במאד מאד"

'במאד מאד' (עם הכולל) בגימטריה 'אמן'. רמז לנו בעל ההגדה כי בזכות ההתעצמות בעניית אמן ששורשה אמונה, זכו ישראל להיגאל ממצרים, וכפי שאמר במדרש (ילק"ש הושע תקיט): "לא נגאלו אבותינו ממצרים - אלא בזכות האמונה, שנאמר: 'וַיֵּאֱמָן הָעָם'".

הגש"פ 'שירה כים'

קדיש שלאחר 'ההגדה'

"אחד מי יודע"

אם נצרך את כל מספרי 'מי יודע' זה לזה, מאחד' עד 'שלושה עשר', נקבל את הסכום צ"א כגימטריה של 'אמן'.

יש לבאר את טעם הדבר על פי דברי הגמרא (פסוקי דתורה) שהעולם מתקיים בזכות "יהא שמייה רבא" דאגדתא - עניית 'אמן' יהא שמייה רבא' אחר הקדיש הנאמר לאחר דרשה בענייני אגדה. לפיכך אנו מסיימים את ההגדה בפיוט 'אחד מי יודע' שנרמזה בו תיבת 'אמן', כדי שייחשב לנו כעניית אמן אחר 'קדיש שלאחר האגדה'.

ר' שימא דהגדתא

לחם שעונים עליו מן השמים

"הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים..."
אמר האדמו"ר רבי יהושע מבעלז:

בליל הסדר, כאשר המצות מונחות לפנינו, זוהי עת רצון מסוגלת לקבלת תפילותינו ברחמים וברצון. על כך אף רמזה הגמרא (פסחים קטו ב) כשכינתה את המצה 'לחם עוני' - 'שעונים עליו דברים הרבה', והיינו שבשעת מצוות אכילתו 'עונים' משמים על בקשות רבות שמבקשים ישראל מלפני ה'.

בכך ביאר הרבי את בקשת 'הא לחמא עניא' הנאמרת בתחילת סדר ההגדה: "הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים" - זו המצה שבזכותה עונה ה' לתפילותנו כפי שענה לאבותינו במצרים. ובכן, זהו הזמן לבקש: "כל דכפין ייתי ויכול" - שהצריכים פרנסה יקבלו מזונותיהם ברווח, "כל דצריך ייתי ויפסח" - אף החוקים לישועה כללית ירחמו עליהם מן השמים [כפי שתרגם אונקלוס (שמות יב כז): "פסח" - 'חמל']... אולם הטוב ביותר לבקש בלילה זה כי נזכה: "לשנה הבאה בארעא דישראל".

הגש"פ 'קול יהודה'

מי שאינו יודע לפתוח - הקדוש ברוך הוא פותח לו

"ושאינו יודע לשאול - את פתח לו"

הרה"ק רבי נתנלי מרופשיץ פירש את דברי המדרש (שהש"ד ה ב): "אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: 'בני, פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט ואני פותח לכם פתחים שהיו עגלות וקרנויות וכנסות בו', כי אותו 'פתח של תשובה כחודו של מחט' הינו ברכות: "השיבנו אבינו" ו"סלח לנו", אשר המכוון בהן מובטח לו שיגדילו לרחם עליו מן השמים ויזכה לתקן את אשר עיוותו.

על פי דבריו הוסיף ודרש תלמידו רבי ישראל דב גילרנטר רבה של ישינצה כי על כך רמז בעל ההגדה: 'ושאינו יודע לשאול' - אף מי שאינו יודע להתפלל ולבקש כראוי על התשובה, "את פתח לו" - הקדוש ברוך הוא בעצמו פותח בעבורו את אותו 'פתח... כחודו של מחט'.

רבי ד' הוב' ליקוטים

אימתי מגינה ההבטחה על ישראל

"ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם... והיא שעמדה לאבותינו ולנו"

את טעם סמיכות הכתוב: "ידע תדע..." ל'והיא שעמדה', ביאר הגאון רבי שמעון סופר מקראקא במשל נפלא:

מעשה בתושב אחת המדינות שבער מקומו והתיישב במדינה אחרת, שם הסתבך בתביעה על סכום עצום וחויב במשפטו. בצר לו, מיהר לפנות לשגריר מדינתו, והלה פעל בקשריו עד שהצליח לבטל את עונשו. ברבות הימים עלה בידי האיש לקבל אזרחות במדינה שבה התיישב, וזמן מה לאחר מכן שוב נתבע למשפט

אדיר הוא יבנה פיתן בקרוב



בליל הסדר, ליל החינוך לאמונה, יחול יומא דהילולא דמרן בעל 'שבט הלוי' זיע"א אשר ליווה את פעולות 'בני אמונים' עד ימיו האחרונים כאשר יישא האומן את היונק. בלילה קדוש זה, מה ראוי שניתן דעתנו לדבריו הקדושים שמסר בכנס 'בני אמונים' והינם כצוואה לדורות: "תיקון גדול הוא לחזק עניית אמן אצל תינוקות של בית רבן."

מלבד עצם מעלת עניית אמן, הרי מונח בזה עוד שתי מעלות טובות:
א. מחזקים בכך את עמוד התפילה.

ב. מחזקים את עמוד האמונה שהיא מהדברים הצריכים חיזוק.

ומעתה ברור דתקנה זו זכייה עצומה יש בה, והיא דרגא לקראת משיח צדקנו..."

'בני אמונים', אמונה מדור לדור.



פיוט 'חד גדיא'

על פי שאלה זו ביאר רבנו יהונתן אייבשיץ את השייכות בין פיוט זה לגאולת מצרים, וראוי לציין כי מאחורי תשובתו זו עומד מעשה מרטיט ומעורר שאתו היה נוהג לספר מרן 'החתם סופר' בליל הסדר, כפי ששמע מרבו הגדול רבנו נתן אדלר:

היה זה בתקופת המחלוקת הגדולה בין גדולי עולם, מרנן רבי יהונתן אייבשיץ והיעב"ץ. מחלוקתם של גדולים אלו לשם שמים הייתה, אולם כדרכה של מחלוקת, היו מאזובי הקיר שהתערבו בה שלא כהוגן ואף דיברו בבוטות איש על רבו של רעהו.

פעם הזדמן רבנו יהונתן אייבשיץ למקום בלתי מוכר. והנה, חלף הוא ליד קבוצת אנשים ששוחחו ביניהם על דבר המחלוקת, תוך שהם מבזים את אחד הצדדים בצורה חמורה. מבלי שיכירוהו, ניגש אליהם רבנו יהונתן ואמר להם: "רבותי, האוכל להקשות לכם קושיה בסדר ההגדה?" הללו השיבוהו בחיוב, ובעודם משתוממים הקשה בפניהם את הקושיה האמורה. כאשר נאלם פיהם מהשיב, ענה להם בעצמו:

"יש מקום לשאול מדוע נענשו המצרים, הלא קיימו את מצוות 'ועבדום וענו אותם' בהידור...? התשובה לכך נלמדת ממעשה 'חד גדיא': אמת היא כי החתול צריך היה להיענש על אכילת הגדי, אך מי ביקש מהכלב להתעבר על ריב לא לו! נמצא כי עונשו מגיע לו בצדק, על שבשגאתו לחתול בחר להיות זה שיענישו. ובכך מיושב הסדר בהמשך הפיוט. ככלל כן מאה שמונים וחמישה אלף בני אדם, כשעלבו את ישראל, לא נאמר על איזו אומה מוטלת החובה לבצע את הגזירה, והם בשגאתם בחרו לעשות זאת בעצמם. על כן מן הדין היה להענישם בכל תוקף".

את דבריו סיים רבנו יהונתן בתוכחת מגולה לאותם אנשים שאינם נזהרים בנחלתם של תלמידי חכמים ומתעורבים במחלוקת לא להם, אשר עתידים לעמוד על כך בדין ואף להיענש בחומרה (משנה שכיר מועדים, ביאר חד גדיא).

דקדוקים בנוסח הפיוט

את הטעם שבכל פסקה חוזר הפייטן על השתלשלות העניינים ביאר 'החתם סופר' (תורת משה מאמרי הגש"פ עמ' ט), כי רמז יש בכך, שכל אומה ולשון שהכחה בנו סבורה הייתה שאין לנו תקווה ונאבד מן העולם. אולם האמת היא כי אותו 'חד גדיא' קיים ועומד לנצח, דווקא האומות שביקשו להשמידו ספו תמו מן העולם, וכשיבוא הקדוש ברוך הוא וישחט למלאך המוות, אזי יעמוד אותו 'הגדי' ויצפה בעונש שישולם למעניו.

בכך יש שפירשו את כפל הלשון 'חד גדיא חד גדיא', כרמזי לכך שעם ישראל נותר בתומתו (כ"ש תמים), ולא זו מאמנתו לאורך כל מאורעות הגלות. והיינו 'חד גדיא' שהיה בזמן שקנה אותנו הקדוש ברוך הוא לעם, הוא אותו 'חד גדיא' שהיה קיים לעתיד לבוא (משנה שכיר מועדים, פירוש חד גדיא, בשם רבי אשר אנשיל יונגרייז מטשנבר).

ומעניין לעניין באותו עניין, יש שפירשו עוד את כפל הלשון 'חד גדיא חד גדיא' כי הוא נאמר בדרך חיבה [כמו 'אברהם אברהם' (בראשית כב יא)], כרמז על עם ישראל החביב לפני ה' (עולת מועד' לפסח). ויש שפירשו שהוא רומז לשני הגדלים שהיו נאכלים בליל הסדר - של פסח ושל חגיגה, וכיוון שהחגיגה נקנית בשתי כסף (חגיגה ו א) לכך נאמר: 'חד גדיא [של פסח], חד גדיא דזבין אבא בתרי זוזי' [של חגיגה] (הגש"פ 'מסך הפתח' בשם 'החתם סופר').

בסופו של ליל הסדר, אחר לילה ארוך וגדוש במצוות, נסב יחדיו לאמירת סדר 'נרצה'. סדר זה כולל בתוכו פיוטים שונים ועתיקי יומין, הנוגעים לכלל יסודות האמונה, אשר אמירתם בנעימה מיוחדת, איש כמסורת בית אביו, מעוררת עגנונים ומרטיטה כל לב.

בין פיוטים נוראי הוד אלו בולט במיוחד הפיוט 'חד גדיא'. פיוט עתיק זה שיש המייחסים אותו לתקופה שלאחר חורבן, נאמר בשפה הארמית, והינו ככתב חידה הכולל בתוכו סודות ומשמעויות שלעומקן אין חקר.

כאמור, מקורו של פיוט 'חד גדיא' קדום עד מאוד. אם כי אין מסורת ברורה מאימתי החלו לאומרו בליל הסדר. יש המשערים כי נכנס לסדר 'נרצה' לפני כארבע מאות שנה, בשנת ש"ז לערך, ויש שייחסו זאת לתקופת חסידי אשכנז הראשונים (ראה הגש"פ 'מרבא לספר').

בעניין זה אין לנו אלא להביא את אשר כתב 'החידא' בתשובתו החריפה לאחד שערער על מקוריותו של פיוט זה (שו"ת 'חיים שאל ח"א ס"י כח):

"אלפי ישראל בערי פולין ואשכנז ואבזרייהו, ואשר לפנים בישראל גדולי עולם קדושי עליונים דוד דור ודורשיו וחכמיו, וכן עוד היום לא אלמן ישראל, כמה וכמה ראשי ישיבות לאוני הזמן ה' עליהם יחיו וכולם אמרו ואומרים פיוט זה... כי לא דבר ריק הוא. וכבר נודע תוקף גדולת פיוטי אשכנז המיוסדים על החכמה האמתית כאשר דיבר בקדשו רבינו האר"י ז"ל, וכתבו בשם רבינו מר"א מגרמייאז בעל הרוקח זצ"ל כי ענייני פיוטיהם ודקדוקיהם קבלה איש מפי איש...".

יש לציין כי בהגדת 'מרבא לספר', כתב רבי ידידיה טיאה וייל ז"ע, שטעם אמירת 'חד גדיא' בליל הסדר הוא מפני שכתבו המקובלים (ראה תיקוני) ששחיטת יצר הרע לעתיד לבוא תהיה ב"ד בניסן, ועיקר השמחה על כך תהיה בליל הסדר, ועל כן תיקנו לומר פיוט זה בליל הסדר.

כתב חידה' לסיכום ההגדה

פירושים למאות נאמרו על פיוט זה מפיחם ומפי כתבם של גדולי מפרשי האגדה, כשכל אחד מאריך כיזו הטובה לפרט על כל פסקה ופסקה בו על מה היא רומזת לפי פירושו: על מי רומז הגדי ועל מי החתול, מיהו הכלב ומהו המקל, וכך למעלה בקודש עד 'זאתה הקדוש ברוך הוא'.

במסגרת קצרה זו לא נוכל להביא את כלל הפירושים שנאמרו על פיוט זה, ומכל מקום יש לתת את הדעת לאשר כתבו רבותינו (הגדה ר"ח פירושים בשם תשב"ץ) כי לא לחינם נכתב הוא בלשון משל מיוחדת ונסתרת, אלא כדי לתת לכל אחד מקום להעמיק ולהתבונן בו, ומתוך כך יגיע להבנה יתירה ולהתחזקות בעניינים רבים הנוגעים לאמונה ולסדר ליל הפסח, ויקוים בו: "כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח".

מי עשה שלא כהוגן?

שאלה מרכזית שבה התחבטו רבים מהמפרשים, ודרכה הגיעו להבנה במשמעות הפיוט, הינה שאלת האשמה:

אם נתבונן במעשה 'חד גדיא' נגלה כי הכלב עשה כהוגן בכך שונשך את החתול ונקם את נקמת הגדי, ואם כך - המקל לא צדק כשהכהו, ובצדק שרפה אותו האש, לעומת זאת המים לא פעלו כהוגן בכך שכיבו את האש, אך השור עשה כהוגן ששתה אותם. השוחט לא עשה כהוגן ששחט את השור, ובצדק נטל מלאך המוות את נשמתו...

"שורפו משמני פול ולוד ביקד יקוד פסח"

שעה קשה לישראל בכלל ולבני ירושלים בפרט הייתה השעה שצרו סנחריב וחילותיו על ירושלים. חיל אדיר שבין שורותיו נמנו רבבות אלפי חיילים, התכנסו מכל קצוות תבל כדי לסייע לסנחריב במלחמתו, וכאשר חנו מחוץ לירושלים דומים היו ללהקת ענק של ארבה החונה למנוחה בטרם יעלה לתקוף את ירושלים ולהשמיד את יושביה.

פחד ואימה נפלו על יושבי ירושלים באותם ימים, והם לא חדלו מלזעוק ולהתחנן אל ה' שישעם מהצר הצורך אותם.

בגמרא (סנהדרין צד ב-צה א) דרשו את סיפור המעשה מלשון הכתוב (ישעיה י לב): "עוד היום בָּנָב לְעַמְד יִנְפֹף יְדוֹ הָרַב בְּתִצִּיּוֹן גְּבַעַת יְרוּשָׁלַם":

אותו יום, ערב פסח היה. טרם בואו על ירושלים מיהר סנחריב לעיר נוב שהייתה רחוקה מירושלים מרחק עשרה ימים, שם ביקש לשאול את החוזים בכוכבים האם יצליח לכבוש את ירושלים. החוזים השיבוהו כי היום בלבד ניתנה לו ההזדמנות לעשות זאת, ואם יספיק להגיע לירושלים ולעלות עליה בטרם תשקע השמש - הצלחתו מובטחת.

כששמע זאת סנחריב, דחק את עצמו והצליח לעבור את הדרך הארוכה ביום אחד. כשהגיע מחוץ לירושלים וביקש לצפות לתוכה כדי לתכנן את מלחמתו, לא יכול היה לעשות זאת מחמת החומה הגבוהה שסבבה את ירושלים. לשם כך שטחו חייליו שמיכות על גבי שמיכות עד שהוכן לו מקום גבוה שממנו הצליח לצפות על כל ירושלים.

מלמעלה הייתה ירושלים נדמית לו קטנה במיוחד, ומשנוכח בכך אמר בזלזול: "הזו ירושלים אשר כדי לכבושה כבשתי מדינות רבות ולקחתי מהם רבבות לוחמים שיסייעוני? הלא קטנה וחלשה היא מכל ערי האומות אשר כבשתי!"

כך היה עומד סנחריב ממוסר מושבו, מנופף בידיו בגאווה ובזלזול אל מול הר ה', מקום הקודש והמקדש, ומצפה לרגע שימחץ את ירושלים בפרסות סוסיו וברגלי חייליו.

משראו כן, אמרו לו שרי צבאו: "הבה נעלה ונלחם בהם!". כיוון שגאה ליבו, התעלם מעצת החוזים בכוכבים ואמר לשריו וחייליו: "בוודאי עיפיים הנכם מטורח הדרך, מוטב שתלוננו הלילה, ולמחר נעלה, נילחם ביושבי ירושלים וננצחם בקלות!"

הלכו הללו לישון בעצת סנחריב, ובלילה שלח ה' את מלאכו והיכה במחנהו אשר מאה שמונים וחמישה אלף בני אדם, כשעלבו את ישראל, גופים גופים נשרף תחת בגדיהם (ראה שבת ק"ג ב). ויהי בבוקר והנה כולם פגרים מתים. הנותרים נסו על נפשם בפחד ובאימה, וליהודים הייתה אורה ושמוחה.

כך הסתיים מסע הכיבוש של סנחריב במפלה מוחצת שניתכה עליהם בחסדי שמים.

סיפור מופלא שיש בו כדי להסביר את העומד מאחורי אותו נס עצום שהביא ישועה כה גדולה לירושלים וליושביה, עבר מאיש לאיש במשך דורי דורות. ונוהגים היו הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב ז"ע ואחריו גדולי תלמידי ותלמידיהם לספרו בהתורמוות הנפש בכל שנה בליל הסדר, בהגיעם לפיוט "ואמרתם זבח פסח":

כאמור, בערב הפסח צר סנחריב על ירושלים. תושבי ירושלים שכבר הספיקו לשמוע על עתתם של החוזים בכוכבים לסנחריב, חששו עד מאוד מכניסת האויבים לירושלים. נדרשה מהם מסירות נפש מיוחדת לקיים באותה שנה את מצוות הפסח, מתוך חשש כבד פן לא יספיקו לאוכלו בלילה. אלא שכמאמינים בני מאמינים לא אבו הללו לוותר על מצווה קדושה זו, ובליבם אמרו: "לכל הפחות נצליח לקיים את מצוות שחיטת הפסח, שהיא מצווה בפני עצמה, בעודנו בחיים. נעשה את שאלו, והיה אם נזכה ונקיים אף את מצוות צלייתו - אשרינו, ואם נזכה ונקיים אף את מצוות אכילתו - מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו".

משסיימו לקיים את מצות השחיטה ועדיין לא נשמע רעש חיל סנחריב, החלו מיד בהכנות לצלייתו, מתוך חזויות מצווה ואמונה יוקדת, אלא שחרדת הלבבות והפחד הנורא ששרר בחוצות, גרמה לכך שמלאכת צליית הפסח לא נעשתה מתוך הריכוז והאמונת הנדרשת כדי להביא לכך שהיה הבשר צלוי היטב וראוי למאכל, אלא מתוך חיפזון ופיזור הנפש. וכך, כשבאו להוציא את פסחיהם מן התנורים, גילו כי מרבית הבשר נחרך ונשרף מחום האש, וכמעט לא נותר בו חלקים הראויים לאכילה.

צער רב הצטערו בני ישראל באותה שעה על שמאיתם סנחריב וחילותיו נמנע מהם לקיים את המצווה בשלימות, ומתוך צערם שפכו תחינה ותפילה לפני ה', בבכי ובדמעות:

"אנא ה', יהי רצון מלפניך שכפי שנשרפו ונחרכו פסחינו באש, כך ישרפו חייליו של סנחריב באש קודשך, ותצילנו ברחמיך הרבים לבלי ניפול בידיהם!"

אותו ליל פסח עבר על בני ישראל בתשובה ובתפילה, מצוות אכילת הפסח על מצות ומרורים קוימה על ידם במסירות נפש. ובבוקר השכם, כשנפוצה השמועה על מפתלת הניסית של חיילי סנחריב, בדיוק כפי שביקשו ישראל, בשריפה שכילתה את גופם, פצחו הכול בשיר והללו לריבון העולמים, ומאז ועד היום אף אנו מציינים נס זה בתוך פיוט "ואמרתם זבח פסח":

"שורפו משמני פול ולוד" - נשרפו חייליהם החזקים של 'פול' ו'לוד' שרי הצבא של סנחריב, "ביקד יקוד פסח" - באותה אש שכילתה ושרפה את קורבן הפסח של בני ישראל.

ד"ר פקודיך מצוי"ה; שמועות מנחם ציון פסח